

Ibuse Masudži
Řeka vypráví

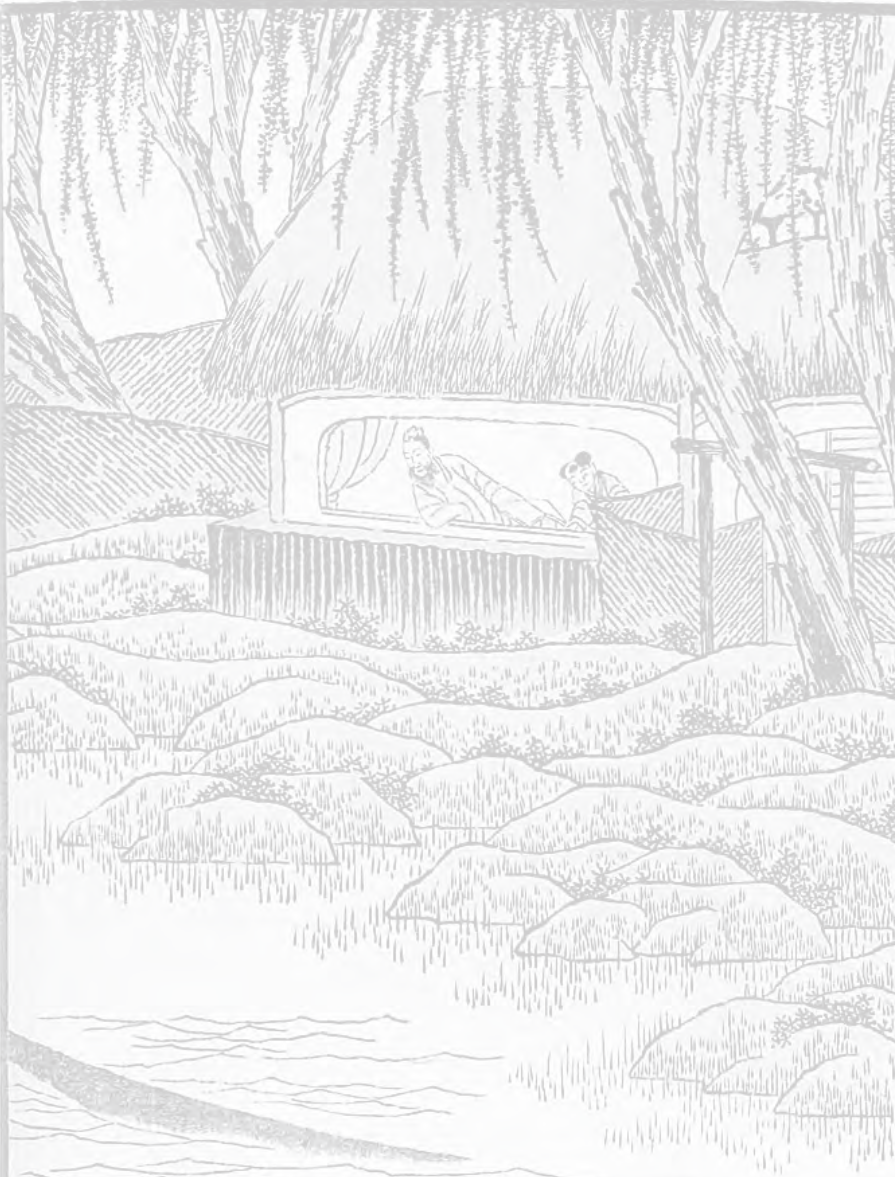
japonské rybářské povídky

DharmaGaia
Knížky pro přemýšlivé lidi

Ibuse Masudži
Řeka vypráví

Japonské rybářské povídky
přeložili Antonín Líman a Jura Matela

Výběr ilustrací Helena Honcoopová
Doslov Zdenka Švarcová

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Ibuse, Masuji

Řeka vypráví : japonské rybářské povídky / Ibuse Masudži ; přeložili Antonín Líman a Jura Matela ; výběr ilustrací Helena Honcoopová ; doslov Zdenka Švarcová. – Praha : DharmaGaia, 2015. – 128 s. – (Divitae ; sv. 2)

821.521–32

– japonské povídky

821.521 – Japonská literatura [25]

Afterword © by Zdenka Švarcová, 2015

Translation of *Maegaki* and *Čógjoki* © by Jura Matela, 2015

Translation of preface, *Keirjú*, *Kawa*, *Širaga*, *Kotacubana*, *Wasabi nusubito*
and *Kappa sódo* © by Antonín Líman, 2015

Copyright © by Ibuse Masuji heirs, 2015

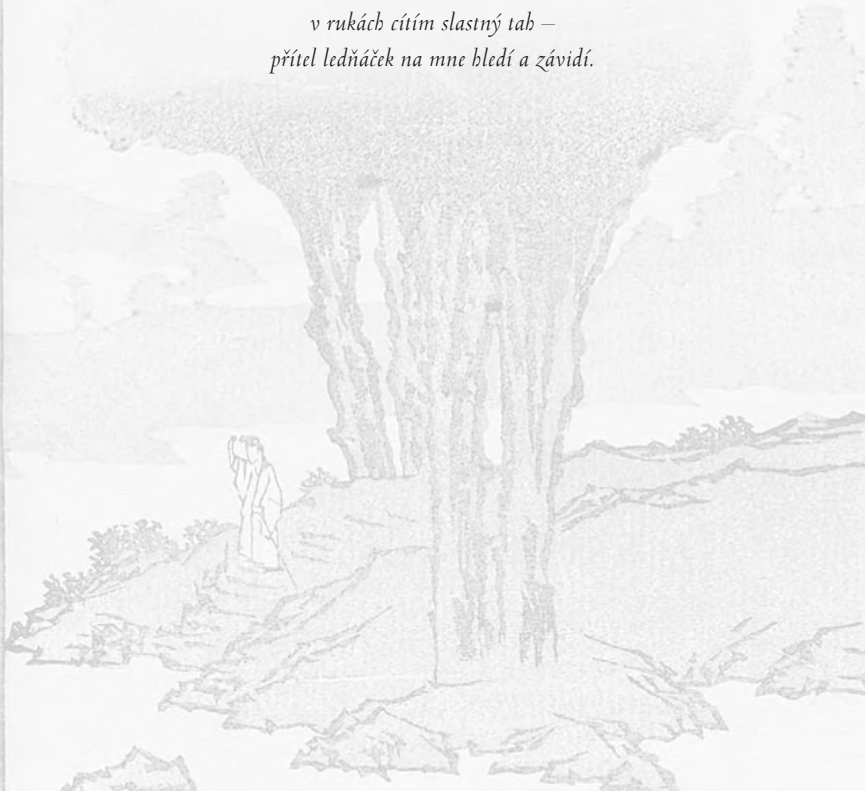
Czech edition © by DharmaGaia, 2015

ISBN 978–80–7436–051–0

Horská bystřina (*Keirjú*)

*Dneska mi nic ani neťuklo,
nástražní rybku jsem utabal k smrti,
ta drubá mi utekla.*

*A přece chci něco chytit.
Přivážu na konec vlasce kámen
a budu dělat, že táhnu rybu.
Kámen drbne o dno, drř, drř,
v rukách cítím slastný tab –
přítel ledňáček na mne bledí a závidí.*

Tato kniha je věnována památce
velkého japonského spisovatele Ibuse Masudžiho.

Předmluva

V roce 1963 přinesl můj učitel Miroslav Novák do třídy v Celetné knížečku, kterou vydalo nakladatelství Kappa Books (*Vodnické knížky*), a řekl: „V téhle sbírce je velice zajímavá povídka od jednoho poměrně neznámého spisovatele jménem Ibuse Masudži, podívejte se na ni.“

„Podívat se“ znamenalo tři měsíce soustředěné práce se slovníky a porad s rybáři, protože to byla povídka rybářská. Když jsem povídku „Bílé vlasy“ přeložil, moje žena, která je sama spisovatelkou a má nesmírný cit pro jazyk, si ji přečetla a řekla: „Toho autora se drž, protože je to něco jedinečného.“ A já jsem si slova doktora Nováka i své ženy vzal k srdci...

V létě roku 1966 jsem poprvé přijel do Japonska. Už dřív, když povídka „Bílé vlasy“ vyšla česky v Novém Orientu, jsem mistru Ibusemu poslal její překlad a přiložil k němu hrst pstruhových mušek. A on mi odepsal: „Japonské ryby nejsou na české pstruhové mušky moc žhavé, ale kdybyste někdy přijel do Tokia, zavolejte mi a sejdeme se.“ To jsem taky udělal – bylo to krátce poté, co vydal svůj největší román *Černý déšť* (Tokio: Kódanša, 1966) o atomovém bombardování Hirošimy. Povídali jsme si hlavně o rybách, protože on jako většina mistrů ze staré školy nerad mluvil o literatuře a nepoužíval velká abstraktní slova. A pak jsem ho vídal pokaždé, když jsem přijel do Japonska. Dokonce mě jednou v létě pozval na svou chalupu v horách prefektury Nagano.

Já jsem žádný velký „vydrák“ nebyl, ale Ibuse byl machr. Jako kluk jsem se znal s vášnivým rybářem Svátou Macharem z Brandýsa, synovcem básníka Josefa Svatopluka Machara. Bral mě někdy na labské tůně, na Probošťák, ke Světicí a na Borek, kde

jsme chytali štiky, úhoře a cejny. To mi později umožnilo překlenout s Ibusem mlčení. Byl to velmi plachý člověk, ale o rybách mluvil rád. Ptal se například: „No, a jak chytíte úhoře? Vždyť je kluzký!“ A to jsem věděl: musíte si ruce namočit, ponořit do písku a potom úhoře pevně uchopit a vynést ho na břeh.

Také jsem mu vyprávěl o polabském folklóru, o tom, že úhoř nechodí v liché hodiny, ale vždy o půlnoci nebo v šest hodin ráno – na to rybáři věřili. A Ibuseho nezajímaly jen technické triky, ale i ty příběhy, rybářská latina. Z nich potom tkal své povídky podobně jako Ota Pavel.

Mezi oběma autory lze najít víc paralel, nejen lásku k řece. Ibuse má několik postav, které jako by z oka vypadly převozníku Proškoví: děda Hadraba v „Květině kotacu“, stařík Kóhei v „Zlodějích wasabi“ a podobně. To jsou lidi, které formuje řeka, formují je ryby, a jsou stejní v Japonsku jako na Berounce.

Jednou mi Ibuse řekl: „Jak chytit rybu, to se nedočtete v žádné příručce, to se musíte naučit od té ryby samotné. Ryba vám řekne, jak a na co ji máte chytat.“ Tak mluvil i Prošek. Příroda člověka naučí, jak se k ní přiblížit.

Významný spisovatel a Ibuseho příbuzný Kaikó Takeši považoval rybářské povídky za vrchol Ibuseho tvorby, a proto jsem do své knihy *Paměť století: Ibuse Masudži* (Academia, 2004) před lety vložil také zde uvedenou dvojici rybářských povídek „Bílé vlasy“ a „Květina kotacu“. První byla napsána krátce po druhé světové válce a Ibuse v ní uvažuje o ničivém vlivu války na japonskou duši a o významných změnách ve společenské morálce, ke kterým po válce došlo. V „Květině kotacu“ vylíčil odlehlý svět horské vesnice a starého rybáře – lovce či pytláka – který jakoby ztělesňuje člověka, jehož Ortega y Gasset v eseji o lovectví nazývá „místním paleolitickým mužem“ či „věčným troglodytem, jenž sídlí v moderní vesnici“. Lov je podle Ortegy jedinou lidskou činností, jež „člověku dovoluje něco podobného dovolené od jeho lidského údělu“.

V roce 1963, kdy tuto povídku napsal, se už Ibuse připravoval na největší dílo svého života, *Černý déšť*, a proto se snažil dobrat kořenů japonské identity. Opravdu, stařík Hogoden je člověkem z doby Džómon, který se dokáže ztotožnit s rybou či divokým zvířetem a vnímat krajinu v jejím nejmenším funkčním detailu (například vztah mezi větrem – větví – šířkou řeky atd.) stejně jako v jejím celku a být skutečně její součástí.

V Ibuseho tvorbě najdeme také řadu objevených rybářských esejů a črt, jako například „Rybářské zápisky“ (*Cógjoki*). Do této sbírky zařazují i zajímavou delší povídku s názvem „Řeka“. V českém prostředí má jistou paralelu ve stejnojmenném filmu Josefa Rovenského, který vznikl téměř ve stejné době jako slavná Ibuseho povídka (1933). Zvláště u Ibuseho je řeka vlastně hlavním hrdinou i vypravěčem. Řeka teče a na jejím břehu se odehrávají různé lidské příběhy a epizody, některé tragické, jiné komické. Vzniká z horského pramínku, stává se říčkou a nakonec se vlévá do moře. Způsob vyprávění je velice zajímavý, je to zvláštní kombinace mužného lyrismu a přesného, realistického pozorování. Někteří kritici soudí, že je to Ibuseho nejchmurnější povídka, málokdo však zná starý japonský venkov tak důvěrně jako on. Proto nikdy nevytváří malebnou venkovskou selanku jako mnozí městští spisovatelé, ale líčí venkov i s jeho občasnou krutostí. Málokterý japonský autor vylíčil svéhlavé, ale nesmírně zranitelné venkovské stařečky tak přesně jako Ibuse.

I kratší povídka „Zloději wasabi“ patří k Ibuseho zajímavým příběhům od vody stejně jako poslední povídka naší knížky, „Vodnická rebelie“, kterou český čtenář zná již ze staršího překladu Ivana Krouského („Jak vodníci řádili“. *Kosatec*. Praha: H&H, 2002), já jsem ji ale přeložil znovu. Taková velká literatura se dá překládat několikrát a vždy jinak, tak jako Shakespeare...

Ibuseho povídka „Vodnická rebelie“ je zajímavá především nesmírně originálním způsobem, jakým využívá japonského folklóru. Japonsko je zemí vody, a proto je japonský *kappa*, obdoba

našeho českého vodníka či hastrmana, důležitou postavou jeho lidového bájesloví. V japonských krajových nářečích najdeme pro vodníka více než sedmdesát pojmenování, například: *enko*, *hjósube*, *idonuki*, *kawaero*, *kawako*, *kawappa*, *kawataró*, *kawazaru*, *komabiki*, *mizuči*, *suiko*, *šibaten*; a množství idiomů a metaforických výrazů, ve kterých se vodník také vyskytuje: *okappa* (druh dívčího účesu), *mino kappa* (tradiční slaměný plášť do deště), *kappamaki* (okurkové suši), *kappa ojogi* (plavecký styl prsa), *kappa no he* (doslova vodníkův pšouk, bezvýznamná věc), *kappa no kawanagare* (i vodník se někdy utopí čili i mistr tesař se někdy utne), *kappaki* (24. července, výročí smrti Akutagawy Rjúnosukeho, který o vodnících napsal slavnou novelu „Kappa“) a mnoho jiných. Závěr povídky se jeví zajímavý tím, že nechává otevřenou otázku, pro koho jsou vodníci vlastně skuteční, a pro koho ne. Sedláci samozřejmě využívají pověr ve svůj prospěch, vyšší úředníci, jako pan Sano, je neberou vůbec vážně a naivní samuraj Tobidžúró je představou vodníků zase tak posedlý, že je snad nakonec opravdu vidí.

Ibuseho proslulý suchý humor je cítit z každé stránky povídky, která je psána v nejlepších tradicích tzv. „mužského psaní“, k němuž patří i historické novely a povídky velkého spisovatele doby Meidži Moriho Ógaie a vytříbené dílo nejslavnějšího autora japonského ich-románu (*watakuši šósecu*) Šigy Naoji. Je to styl na výsost nesen-timentální, stručný a výstižný.

Antonín Líman

Bibliografická poznámka

Texty *Keirjú* (Horská bystrina), *Maegaki* (Ibuseho úvod k rybářským povídkám) a *Čógjoki* (Rybářské zápisky) jsou přeloženy ze sbírky *Kawazuri* (*Říční rybaření*). Tokio: Iwanami šoten, 1990 a 1991).

Texty *Kawa* (Řeka), *Širaga* (Bílé vlasy), *Kotacubana* (Květina kotacu), *Wasabi nusubito* (Zloději wasabi) a *Kappa sódo* (Vodnická rebelie) jsou přeloženy z *Ibuse Masudži zenšú* (*Sebrané spisy Ibuse Masudžiho*). Tokio: Čikuma šobó, 1964 a 1965).

Ibuseho úvod

k rybářským povídkám (*Maegaki*)

Já mám rybaření rád, ale co se rybářských technik týče, jsem spíše nešika. Proto se také v textech, které tvoří tuto knížečku, vůbec nevyjadřuji k tomu, jak se ryby vlastně mají chytat.* Obvykle, když mám chuť jít na ryby, ale zrovna nemůžu, vybavím si svoje rybářská místa, a o nich potom píšu. Jeden můj známý, rybář, kterého si velice vážím, mi kdysi řekl: „Nejdřív ryby deset let chytej, a pak o tom napiš tři řádky.“ Kdybych se měl tímto moudrem řídit doslova, tak jelikož jsem začal chodit na ryby před více než deseti lety, nemohl bych o tom nejspíš napsat víc než pár řádků. Jestliže bych pak opravdu měl o rybaření těch pár řádků napsat, asi bych nutně musel v první řadě zkusit nějak popsat rybářské know how. Já ale nejsem žádný rybářský expert, který by dokázal vymyslet podobná moudra. Můj mentor v rybaření Sató Kóseki říkával: „Rozpusť se v okolní přírodě.“ Starý rybářský machr od řeky Kawazu pan Kawabata mě poučoval: „Musíš bejt, synku, do tý řeky zažranej.“ Fachman od řeky Fuefuki pan Jazaki mi říkal: „Musíš chytat víc upřímnějc.“ A jeden machr od řeky Šimobe, kterému přezdívali „Pstruhový frajer“, mi zase vždycky připomínal: „Takhle zbrkle, to je na nic.“ Ať tak či onak, všechno to jsou poučky, které kárají nedostatky v mé povaze. Do někoho, jehož mysl se vpíjí do okolní přírody, mám pěkně daleko. Existuje jeden apokryf jistého dávného básníka haiku, ve kterém se mluví

* Předmluva *Maegaki* byla součástí sbírky rybářských povídek *Kawazuri (Říční rybaření)*, která vyšla v nakladatelství Iwanami šinšo v roce 1952.

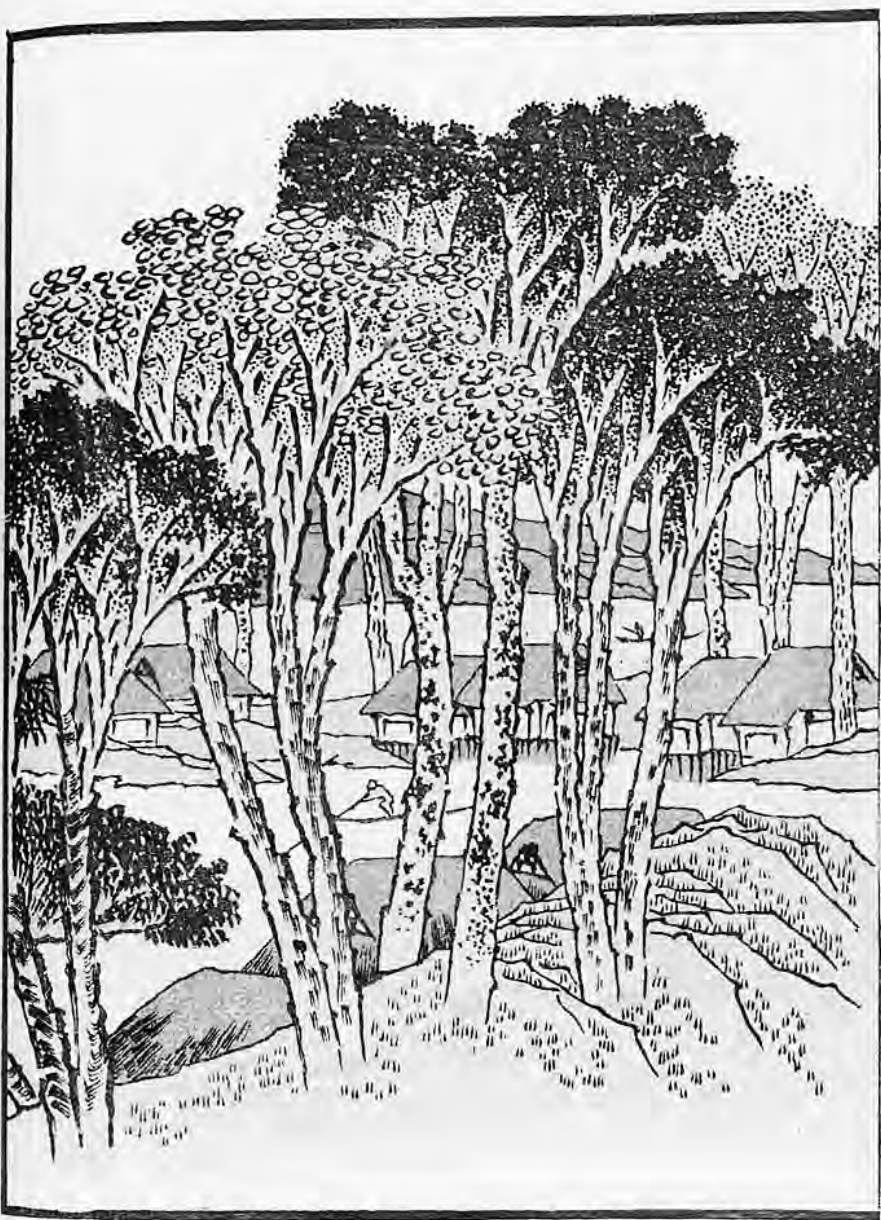
o „Poznání cesty“. Nejspíš bude něco, co vede od poznání cesty k poznání rybolovu. V onom apokryfu se vlastně také říká:

„Hory, řeky a historická místa se musí důvěrně prozkoumávat... Drobné na přívoz a na čaj se nesmí zapomenout.“

V této knize jsem se rozhodl dát dohromady črty, úvahy či cestopisy týkající se rybaření, které jsem všechny napsal po válce, se dvěma výjimkami. První výjimkou jsou „Rybářské zápisky“ (Čógjoki), které jsou mojí prvotinou o rybaření. Druhou výjimkou je „Na dvou židlích současně“ (Kakemoči), krátká novelka, která je do značné míry dramatizací skutečného osobního příběhu správce jisté rybářské noclehárny. Tyto dva texty jsem také oba napsal nedlouho poté, co jsem před více než deseti lety s rybařením začal. Konkrétní měsíc a rok už si nepamatuji, ale bylo to v době, kdy se v tokijských obchodech s rybářskými potřebami prakticky přes noc zvedla cena slaměných sandálů z pěti *senů* na více než deset. I přesto, říkám si, to nebyla zas tak špatná doba. K rybářským místečkům z těch dob mám dodnes silnou citovou vazbu.

Ibuse Masudži
jaro 1952

klarinetista ví, kde je, a říká, že s ním má podepsanou smlouvu o pronájmu. Věřitelé se už několikrát pokusili zabránit mu v provozování divadla. Ansámbl se ale k přerušení své umělecké činnosti nechystá. Herci říkají, že se nebojí ani toho, že by šel k soudu. Poradil jim nějaký člověk, který se dobře vyzná v právních věcech.

„Protože tomu pořádně nerozumí ani majitel, trpí nájemce duševním stresem. Nájemné samozřejmě platit nemusí.“

Tohle prohlášení se stalo velkou oporou všech členů ansámblu.

Dům nezvestného majitele divadla stojí na zadní straně divadla přímo proti kanálu. Okna má zavřená a v zahradě se tyčí mezi ovocnými stromy majestátní borovice, jejíž větve se natahují až nad kanál. Strom je obsypán mladými výhonky a snáší se z něj oblaka žlutého pylu.

Kanál protéká zatáčkou ve tvaru měsíčního srpku, pak teče nějakou dobu rovně, až se stočí téměř do pravého úhlu před noclehárnou místní přádelny. Brání mu tu v cestě skalní výspa, kde na hladině víří bubliny čajově hnědé vody a její hukot je slyšet, jen když utichnou stroje v přádelně. I tak drásá uši mladých přadlen, které si přicházejí do noclehárny odpočinout a nemohou spát. Kdyby se krátce před svítáním, kdy je ještě na vstávání příliš brzo, někdo zadíval do oken, uviděl by proti kovovým okenním rámečkům mladé nevyspalé tváře a musel by se usmát. Ale inspektor, který přijel na kontrolu, usoudil, že noclehárna je na krásném místě nad průzračným kanálem. Protože přijel, zrovna když zaměstnanci přádelny pořádali sezení kroužku němčiny, řekl také uznale, že kulturní činnost této továrny je velice na výši. Do kroužku němčiny chodí v sobotu odpoledne nejen všichni zaměstnanci, ale i sám ředitel a všichni se učí prvním krokům znalosti jazyků. Ředitel je přesvědčen, že německý jazyk hluboce souvisí se stroji jeho továrny. Učitelem je mladý zaměstnanec,

který teprve nedávno vyšel ze školy. Jeho odměnu si vzal na starost sám ředitel. Kultura je tu opravdu na výši.

Žáků je všehovšudy dvacet devět a ředitel je mezi nimi snad nejstarší. Na cizí jazyky velké nadání nemá, ale nahrazuje to nadšením a mladého instruktora si velice váží. Na ředitele továrny je neobvykle tvrdohlavý, ale takhle nadšených žáků je málo. Učitel je jako zaměstnanec přádelny velice svědomitý, jako instruktor jazykových kurzů je to flákač.

„Zbývá sice ještě dvacet minut, ale z osobních důvodů musím pro dnešek přednášku ukončit.“

Přestože je dost mazaný, žáci jsou s ním spokojeni a nic mu nevyčítají. Když oznámil, že ruší systém známkování, ředitel byl tak nadšen, že nahlas zvolal:

„Banzai!“

Kanál se vlévá vraty další odtokové výpusti zpátky do své mateřské řeky. Tady už je těžko rozeznat moře od řeky a za přílivu stoupne mořská voda natolik, že stápní kameny v nábřeží u výpusti. Ve štěrbinách útesů podél řeky roste rákosí, jehož mladé výhonky se sklánějí do vody. Za odlivu se z řeky vynoří bezpočet písčín, které nabývají libovolných tvarů a na kterých skotačí houfy mořského ptactva. U ústí to vypadá, jako by si díky neměnnému střídání mořského přílivu a odlivu řeka zhluboka oddechla. Docela nahoře na horním toku se i dnes sklání slunce za vrchol nejvyšší hory.

Jednoho dne se z dolního toku řeky rozletěl malý šedivý ptáček směrem k horám. Stoupá, jako by tančil, vzhůru do oblak, obhlíží zemskou pláň pod sebou a doufá, že ta nedozírná dálka bude o trochu kratší a jeho unavená křídla načerpají novou sílu. Ptáček vypadá jako malý šedivý puntík a před ním ta obrovská dálava země a širší oblohy. Zřejmě se sem zatoulal z nebe nad mořem a chystá se doletět až k těm dalekým horám na obzoru.

Bílé vlasy (*Širaga*)

Poslední dobou mi nějak přibývá bílých vlasů. Na temeni už mám vlasy prořídle, zato na zátylku husté a tuhé jako dráty, a nejmíň třikrát silnější než nad čelem. Na spáncích jsou tak prostřední síly. Majitel rybářských potřeb „U Slunce“ v ulici Ogikubo odhaduje mé bílé vlasy na nula dvacítku vlasec, a to mi je ani netrhal, ani si na ně nesáhl. Bere to jen tak od oka, ale jeden stálý zákazník „U Slunce“, kterému se říká „pan Piskoř“, mi pár bílých vlasů vytrhl, porovnal je s opravdovým vlasem a určil přesně jejich sílu. Vzal na ně dokonce lupu a zjistil, že na zátylku mám nula třicítku, na spáncích nula dvacítku a nad čelem rovnou nula desítku. Přátelé rybáři nerozeznají od skutečné nula desítky ani mé ostatní vlasy, protože se češu dozadu.

Mám s tím jenom starosti. Pořád si říkám, že je nejvyšší čas dát se do práce, a místo toho zbůhdarma sedím a podpírám si hlavu o stůl, jako bych vůbec neměl co dělat. Přitom se mi stává, že si vytrhnu z kštice nad čelem vlas a bezmyšlenkovitě jej začnu svazovat. Vytrhávám ovšem i černé vlasy, protože se přitom nedívám do zrcadla a pátrám po bílých vlasech jen tak, konečky prstů, a trhám je úplně naslepo. Z pěti bývají čtyři černé, jindy zas jsou ze šesti čtyři bílé. Někdy se stane, že vytrhnu dva a oba jsou černé, prostě – nejistý poměr. Ať je to ale, jak chce, toužím po tom, aby bílých vlasů bylo co nejméně. To mě právě zaráží – chci trhat bílé vlasy, a přitom si říkám – kéž bych vytrhl nějaké černé! Když jich opravdu pár vytrhnu, vyfouknu je do chodby, pak zamávám vějířem a vyženu je z domu. Když ulovím pět šest bílých vlasů, seřadím

si je pod lampu pěkně podle síly a velikosti a dám se do svazování. Pracuji s pravými rybářskými uzly, i když znám jen ty prachobyčejné. U pružných a hladkých vláken, jako jsou vlasy, najlon a rybářský vlasec, vám normální uzel nedrží; člověk ho zaváže všelijak, a pak se diví, že se rozváže nebo vysmekne. Lidé samozřejmě vymysleli stovky způsobů, jak vázat rybářské vlasec a šňůry, já ale používám docela obyčejných uzlů, kterým mě naučil jeden starý, zkušený rybář.

Nejjednodušší je „rybářský uzel“. To se stočí jeden konec bílého vlasu a prostrčí se jím druhý vlas, kolem něj uvážeme ze stočeného konce jednoduchý uzel. Konec prostrčeného vlasu zavážeme na uzel kolem prvního, pak zatáhneme za levý i za pravý konec a uzlíky sklouznou k sobě a stáhnou se v pevný uzel. Přebývající konce odstříhneme nůžkami. Kdybyste to zkoušeli, můžete vázat vlasy také tak zvaným „dvojitým uzlem“, ten je ale v praxi tak obtížný, že než jím svážete pouhé tři čtyři vlasy o síle nula deset, přijdete úplně o nervy. Hodně se používá tak zvaného „vistárievého uzle“ – rád ho vážu, když jdu na pstruhy, a v Jamaoce jím lidé přivazují větvičky popínavé vistárie. Když navazují své bílé vlasy a splétám tenhle uzel, vzpomínám často na chvíle rybařiny v horských proudech, kterých mám tolik zapísáno v paměti. Když ale v duchu probírám horskou rybařinu, vybaví se mi často jedna protivná vzpomínka, která mi vždycky zdvihne žluč. Těžko vypovědět, jak je nepříjemná, a troufám si dokonce říci, že tenkrát krutě pošlapali moje nejsvětější city. Ke všemu je to příběh, který by asi rozesmál každého, komu bych ho vyprávěl.

Bylo to vloni koncem června nebo začátkem července. Zrovna jsem se rozhodl, že se přestěhuji do Tokia, a šel jsem se podívat na jednu starou svatyni do Šisenského údolí v sousední vesnici. Kdysi před lety jsem kolem šisenské svatyně prošel – tehdy byla

ve svítilně s věčným světlem do černa opálená miska na olej a skleněný cylindr; tenkrát mě to vůbec nezajímalo, ale později jsem si na tu nádobku občas vzpomněl a vyprávěl jsem o ní kamarádům. Možná že to byla bizenská keramika. Kdepak by mě bylo napadlo jít se tam znovu podívat. Během evakuace jsem do Šisenu chodil často na ryby, ale po svatyni jsem ani nevzdechl. Když bylo jasné, že se evakuace pomalu chýlí ke konci, napadlo mě kdovíproč, že se tam zajdu podívat. Snad jsem si říkal, že se do Šisenu hned tak zase nedostanu.

Nevím ani, jestli je svatyně zasvěcená bohu Inarimu nebo Jakušimu. Zpráchnivělá budova stojí v cedrovém háječku, po straně rostou smrky a v řadě s nimi stojí z žuly vytesaná věčná svítilna. Svatyně vypadala úplně jinak než před třiceti lety, zdála se mi docela maličká a nemohl jsem uvěřit vlastním očím, že je to ta samá. V lampě není ani miska na olej, ani cylindr, jenom do černa začouzený talířek z nehlazené kameniny a v něm na dně ulpěly krovky zlatohlávka.

Když jsem si prohlédl kamennou svítilnu a vracel se zpátky, zastavili mě u šisenského mostu Dobaši dva mladíci. Ani jednoho jsem v životě neviděl. První měl na sobě tričko s krátkými rukávy, vyřazené vojenské kalhoty, na hlavě bílou horolezeckou čepičku a na zádech nesl batoh. Ten druhý byl oblečen v bledě modrou rozhalenku a bílé kalhoty, na hlavě měl stejnou čapku a v ruce nesl rybářský košíček a pouzdro s pruty. Na první pohled nevypadali nijak zle, ale od samého začátku se mi nelíbily hnědé brýle, které měl na očích mladík v tričku. Brýlatý mládenec mě ale docela přátelsky oslovil:

„Pěkné tři kilometry, jazyky máme až na vestě a ještě jsme se nezastavili. Chceme si sníst svačinu a nikde žádná čajovna – není tu někde aspoň studánka?“

Mladík v rozhalence si také postěžoval:

„Běháme tu od rána a hledáme, kde by něco zabralo, ale břehy kolem řeky jsou samá švestka a datlovník. Nic tu ani neťukne. Je to bída, nikde kousek místa na chytání. Ty stromy tu asi vysázeli kvůli velké vodě, aby se zpevnily břehy, ne?“

Po obou březích bystřiny, na kraji kamenné navigace, rostly promíchány všelijaké ovocné stromy, švestky, tomely, fíkovníky a mišpule, ale v životě jsem neslyšel, že by podle horské bystřiny sázeli ovocné stromy kvůli břehům.

Mně přirostla rybařina v téhle říčce k srdci a vím dobře, že v hloubce pod mostem Dobaši jsou vždycky pořádné kusy a že k tůnce pod Rybí skalkou musíš po špičkách a chytat jenom nalehko, bez olůvka a splávku, na tenounkou šňůru. Tohle bývala moje oblíbená místočka, ale když už sem nebudu jezdit, proč bych je neprozradil také cizím rybářům? Vždyť tihle dva si mou říčku jistě také nevybrali náhodou. Zavedl jsem je nejdříve ke Křišťálové studánce a chtěl jsem s nimi posvačit.

Studánka je skrytá pod skalním útesem, kam za celý den nepříjde slunce. Mladík v hnědých brýlích vybalil z batohu svačtinový sáček, než se ale dali do jídla, zašel uříznout velkým zavírákem bambusovou větvíčku a udělal z ní dva páry hůlek. Pak vyndal z batohu kapesní lahvičku whisky, dva plechové pohárky a zahájili s mládencem v rozhalence piknik. Měli řezy suši, narovnané v lakované krabičce, a zapíjeli je whisky. Lehl jsem si na břicho, napil se přímo ze studánky a dal jsem se do studených rýžových knedlíčků, které jsem si v bambusovém listu přinesl z domova. Kolem studánky se proháněl studený vítr a bylo tu protivně chladno. Mládenci si přihýbali whisky a poslouchali, jak jim do nejmenších podrobností líčím místa, kde se dá chytat. Neměli se k tomu, aby mi nabídli doušek, mně to ale ani nevadilo, takovou radost mi dělalo vlastní tlachání. Ukazoval jsem na jedno místo po druhém a všechno jsem jim vysvětloval.

Přímo před námi pod košatou švestkou byl vidět most Dobaši. Pod ním při pravém břehu je to moje vyhrazené loviště. Řeka tu tvoří tři ideální druhy vody pro rybolov – mělčinu, proud a hloubku. Ryba se obvykle drží v proudu a čeká na kořist, která připluje z mělčiny, ale protože je tu proud silný, drží se ryby při kraji, na rozhraní proudnice a tiché vody. Když správně nenahodíte nebo dupnete do země, ryby rázem zajedou do hloubky. Proto nechávám návnadu hezky klidně splouvat z mělčiny, a když už je šňůra celá odvinutá po proudu a pořád se nic nechytí, s klidným srdcem lehce zaseknu, a věřte tomu nebo ne, málokdy naprázdno. Ale moje místočko má také jeden háček. Švestkové větve se tu sklánějí z břehu až k hladině, a tak mám vždycky strach, abych nezachytil špičkou prutu o konečky větví a ryba nezůstala viset na stromě místo na udici. Člověk si musí představit rukojeť prutu jako pevný opěrný bod, sklonit jej k boku a vést proti směru tahu ryby; když má v ruce sílu tahu, dávat už jen pozor, aby nezavadil špičkou prutu o švestkové haluze.

Trošku jsem se v tom mém horlivém výkladu i chlubil. Pověděl jsem jim, jak jsem tu minulý měsíc za malé vody ulovil přes deset pěkných kusů. Mládenec v rozhalence měl větší zájem o whisky než o mé vyprávění a pití už mu zřejmě stouplo do hlavy, protože měl obličej celý rudý. Druhý napíнал uši a viděl jsem, jak zelená závistí. Vykládal jsem o finesách zdejší rybařiny, dokud se nenasvačili, a pak jsem je oba zavedl na místo k Dobaši. Když si chtěli sestavit náčiní, zjistil mladík v rozhalence, že nemají dlouhý vlasec.

„Možná že jsme ho nepřibalili k bagáži, když jsme rovnali cajk,“ řekl, „nebo jsme ho zapomněli na nástupišti v Kanbe, tam jsme přece přes hodinu čekali na další vlak, ne?“

„To se mě moc ptáš,“ odsekl mladík v tričku, „víš dobře, že jsem se u podchodu bavil s tou Tomiko z Iharamači. Copak si to

můžu po takový době pamatovat? Představil jsem ti ji přece, pak jsem ji vyprovodil k podchodu a po cestě jsme ji bavil drbama vo tobě – to bys koukal, jakěj vo tebe měla zájem!“

„Ani jsem si nevšim. Když vo mě má takovej zájem, proč se vybavovala s tebou? Mě už to tak votrávilo, že jsem se začal hrabat v nářadí.“

„No jo, ale bez vlasce nemůžeme chytat.“

„Je tu jenom návazec,“ řekl mladík v rozhalence, přebíraje obsah rybářského košíčku.

„Pak tu máme karabinky, splávek, návnadu a háčky. Chybí nám jenom klubíčko vlasce.“ Obrátil znovu kapsy naruby, ale přišel jenom na celofánový sáček s burskými oříšky.

Mládenec v tričku se kysele ušklíbl a usadil se na plochý kámen na břehu. Pak si rozložil tlumok na klín, opřel si o něj bradu a zadíval se chmurným zrakem do korun švestek na druhém břehu. Seděl zpříma, zahalen v uražené mlčení, a zřejmě si myslel: koukejte sebou mrsknout a něco vymyslet, než mě to přestane bavit.

„Nešlo by to místo vlasce jenom na návazec?“ ozval se s nečekanou pokorou mladík v rozhalence, lově bez cíle po kapsách.

„Vzal jsem hodně silný návazec, myslel jsem, že na bystřině bude dravý proud, ale ten by se místo vlasce asi nehodil. Promiňte mi tu drzost,“ obrátil se na mne, „nemáte náhodou kousek vlasce? My ho samozřejmě potom koupíme a vrátíme vám ho.“

„Kdybys nekecal! Jakýpak vrátíme? Kdes to viděl?“ osopil se na něj mladík v tričku a sundal si své hnědé brýle. Zdvihl opovržlivě nos a pronesl to dost výhrůžně, ale z místa se nehýbal. Na úzké stezičce na kamenné navigaci podle řeky také není na pěštní spory dost místa – ujedou ti nohy a jsi v řece. Mladíkovi v rozhalence se z rozpáleného obličeje naráz vytratila všechna barva a krve by se v něm nedořežal; nezmohl se už ani na slovíčko, jen se krotce zahleděl na vodu. Říkal jsem si – tak, teď ses dostal do situace,

ke které se musíš chtít nechtít nějak vyjádřit, měl jsem se ale na pozoru, abych neplácl nějakou hloupost. Zatvářil jsem se jakoby nic a obrátil se na mládence v rozhalence:

„Mám doma na dvacet cívek vlasce, od nula desítky do nula šedesátky, ale nebudu je bohužel pánům moci nabídnout. Bydlím tam za tím kopcem a ve vesnici nikde vlasce neprodávají. Kluci z vesnice většinou chytají na bavlnku a já jsem sám – jako všichni praví znalci – používal od malinka až do školních let ocasu jednoho bělouše místo vlasců. Vždycky, když se kočí nedíval, přitočil jsem se k jeho bílému koni a škubal mu z ocasu žíně. Postup byl sice docela jednoduchý, ale zato dost nebezpečný. Třásl jsem se strachy, aby mě kočí nepřistihl, a ještě jsem byl v nebezpečí, že mě nakopne kůň. Vyčíhal jsem si vždycky příhodnou chvíli, když si kočí zašel do výčepu na skleničku, přikradl se odzadu ke koni a hodil mu na záda pár zrníček písku. Kůň myslel, že mu na záda sedá moucha nebo ovád, ohnal se zdviženým ocasem a já – šup – chytil jsem ho za samý konec oháňky a bleskem vytrhl žíní. Není to tak jednoduché – člověk musí dávat pozor, aby jich najednou nevytrhl víc, to máte, jako když trháte lidské vlasy, taky musíte být moc opatrný...“

Mladík v rozhalence si znechuceně odplívl, druhý si nasadil brýle a zabručel:

„Ten dědek je s těma řečma úplně nesnesitelný. Vám ta huba ale jede, starouši!“

Já jim tu vyklopím srdce, říkal jsem si, a tohle mám za to. V první chvíli jsem se ani nezmohl na odpověď, vzalo mi to trochu dech; sundal jsem si čepici a otíral si z čela pot. Mladíkovi blýskla z očí za hnědými brýlemi zjevná nenávisť:

„Jářku, starej, a co kdybyste nám místo žíní z bělouše poskytl pár bílejších vlasů z hlavičky? Co ste to před chvílí říkal? Že když se trhají lidské vlasy, musí člověk dávat velkého bacha, co?“

Mimoděk jsem si nasadil čepici, ale mladík v tričku už vstával, chytil mě zápasnickým chvatem a nic nedbal, že křičím:

„Pozor, dej pokoj, spadneme tam!“ Nemohl jsem se ani vyprostit, ani se pokusit mu roztrhnout ruce, protože jsem se bál, že spadneme do řeky. I kdyby ujely nohy jen jemu, do vody spadneme oba.

„To už přestává všechna legrace. Chovej se slušně!“ apeloval jsem na lidský cit svého protivníka. „Přece se nebudeš prát se slušnými lidmi. Jestli si chceš říkat horský rybář, tak se podle toho chovej!“

„Tak naval pár bílejších vlasů! Fofrem – a žádný vodmlouvání!“

„Lupiči, mizerové! Budu křičet o pomoc!“

Mladík si mě lehce, bez námahy přehodil čelem vzad a sevřel mě oběma rukama jako v kleštích.

To volání o pomoc jsem si ale rozmyslel. Dole v údolí má domek také jeden můj příbuzný z pátého kolena, nějaký pan Sanzan. Z jejich přízně pochází také pan doktor Sanzan, co tu má ordinaci; dobře ho znám, vždyť bych ani nespočítal, kolikrát u něho někdo z mé rodiny byl na vyšetření. Nad hrází u úpatí protější hory jsou vidět bílé zdi Sanzanovic skladu a nalevo od něho boční stavení Sanzanovy léčebny. A z toho pohledu na horskou vesničku dýchal takový klid a mír, že jsem si sám připadal o to ubožejší. Chtělo se mi sice hrozně křičet o pomoc, ale přitom jsem se v duchu modlil, aby mě nikdo v tomto zoufalém postavení nespátril. Děsilo mě pomyšlení, že se tu ve svých letech peru jako kluk, ale zůstat zticha a nechat ty lotry dělat, co se jim zlíbí, to by také nebylo řešení.

„Budu křičet o pomoc,“ vypravil jsem ze sebe přiškrceným hlasem. „To je hrdinství, kasat se na slabšího, to dělají ti největší zbabělci – horší darebáctví ani neznám... Chcete mě oškubat jako kuře?“

Doslov

Řeka a život lidský

V našich stejně jako v japonských zeměpisných šířkách jsme zvyklí, že na mnoha místech zdobí krajinu vodní toky a vodní plochy. Město bez řeky vnímáme někdy jako méně krásné, těší nás hbité horské bystřiny i široké řeky v nížinách, lesní tůně i rozlehlé rybníky. Řeky bychom chtěli mít čisté, s rybami prohánějícími se v průzračné vodě. Proto je příjemné v představách se při četbě rybářských povídek Ibuse Masudžiho (1898–1993) ocitnout u bystrých řek s peřejemi a spoustou ryb *aju* nebo u starodávného rybníka opředeného pověstmi. Setkání s vodami běhutými i stojatými – s těmi, co známe, i s těmi, o nichž nám spisovatel vypráví – nám přináší krásu i zadumání, poezii, drama i poučení. A samozřejmě také vědomí nezbytnosti vody a užitečnosti řeky a také všech nebezpečí s ní spojených – povodní, záplav, utonutí. Konkrétní řeky mají své příběhy a ty zase své vypravěče. Ibuse Masudži je jedním z nich. V jeho rybářských povídkách můžeme sledovat všechny pomyslné zákruty vytvářející obraz živé řeky v jeho mysli, myslí spisovatele, básníka, esejisty, malíře – rybáře, jenž nahazuje návnady do horských říček i do srdcí svých čtenářů.

Do tajů rybaření zasvětili Ibuseho venkovští mudrci od řeky, kterým pozorně naslouchal. Vše podstatné o člověku a řece poznával od mládí ve svém rodišti na japonském venkově. Nejen řeka a její osídlené i opuštěné břehy, nejen rybníky s obávanými vodníky, ale cokoli, co se mu později stalo látkou pro umělecké ztvárnění, uměl uchopit současně s odstupem i zaujetím, vyváženě, vážně i s humorem, s přesným smyslem pro míru.

Hned v první autobiografické črtě „Rybářské zápisky“ přechází autor od učednických příhod a hovorů s „dědou Kósekim“,

zkušeným znalcem ryb i vod, k zážitku, kdy šlo při povodni o život. Ibuse je současně vypravěčem, protagonistou i dramaturgem příhody, v níž kromě něj vystupují dva přátelé, pár dalších hostí a osazenstvo hotelu. S odstupem vylíčený prožitek krajního nebezpečí, do nějž skupinu lidí uvrhla příroda, má v Ibuseho podání podobu strohého svědectví o úsilí, solidaritě a posléze úlevě lidí čelících síle rozbouřeného živlu. Ani v případě této osobní vzpomínkové črty, ani v žádném z dalších svých děl Ibuse čtenářovy nervy nedráásá. Přesto se zatajeným dechem prožíváme stupňující se napětí a přejeme protagonistům, aby se zachránili. Cítíme přitom, že ono napětí je pravé, to znamená nechtěné, vyplývající z nešťastné situace, nikoli ze záměru nabídnout čtenáři „něco napínavého“. Já-vypravěč je v této povídce nositelem zkušenosti autora, jemuž vlastní zážitek skýtá látku k literárnímu zpracování formou osobně pojatého, literárně stylizovaného sdělení. Je to jedna ze dvou povídek v tomto výboru napsaná ve stylu románu „o sobě“ (*watakuši šósecu*), který byl u některých japonských autorů a četných čtenářů oblíbený zejména v první polovině 20. století. Na rozdíl od svého o dvacet let mladšího přítele a chráněnce Dazaie Osamua (1909–1948), který také v „Rybářských zápiscích“ vystupuje, nepíše Ibuse „o sobě“ sebezničujícím způsobem veřejné (literární) zpovědi zahrnující s nadsázkou líčená, vypjatě dramatizovaná osobní selhání a jejich důsledky. Ibuseho „já“ je naopak pouze terčem autorovy ironie a jeho případná „selhání“ jsou jen obyčejné lidské chyby.

Začátek povídky „Řeka“ nám připomene, že Ibuse Masudži byl také malířem, člověkem s bohatou obrazotvorností. Takže tu například jakýsi podivuhodný přírodní útvar vypadá „jako by se z lesa chtěl vznést veliký černý měsíc“. Krajina je tajemně krásná, aniž autor její tajemnost okázale podtrhuje. Výčet rostlin rostoucích na úpatí hory zas dosvědčuje, že Ibuse přírodu nejen intenzivně prožíval, ale že ji také chtěl detailně znát, mít ji dopodrobna pojmenovanou. Jeho přítel a překladatel Antonín Líman v životopisné monografii *Paměť století: Ibuse Masudži* uvádí,

že poznávání rostlin v botanické zahradě kdesi v Singapuru bylo jedním z malých úniků a rozptýlení, jež držely Ibuseho psychicky nad vodou po dobu jeho nasazení jako válečného zpravodaje v tichomořské válce. V Japonsku, před válkou i po ní, však autorova pečlivost při přesném určování věcí, lidí i situací vyznívá jako projev úcty a zodpovědnosti vůči důležitým drobnostem člověkem vnímaného světa. Také svou Řeku ve stejnojmenné povídce sleduje v postupně se střídajících obrazech pečlivě, od pramene k ústí, se všemi tůněmi, zákruty, mosty a břehy osídlenými lidmi, jejichž tragikomické i tragické příběhy nám vypráví s odstupem jako vypravěč nezúčastněný, na druhé straně však neponechává ani pozorované věci a situace, ani chování svých postav bez komentáře. Sleduje lidské osudy se zaujetím, soucitem, ale bez vtíravé senzacechtivosti. Když řeka opouští vesnici, kde zatopila několik stavení, a rozlévá se do krajiny, prožije čtenář katarzi po všech předchozích katastrofách – povodních, krádežích, sebevraždách skokem do řeky...

V jiném autorském pojetí „já“ hrdiny než v „Rybářských zápiscích“ se nám v povídce „Bílé vlasy“ představuje rybář posedlý navazováním vlasců a možnostmi použít pro ten účel různé silných lidských vlasů. Tato postava poštilého staříka, kterému je souzeno učinit zkušenost, již přesně vystihuje české úsloví „pro dobrotu na žebrotu“, se v konfliktu se dvěma floutky dočká ponížení, které nedokáže vytěsnit z paměti a kvůli kterému ještě dlouho „brečí vzteky“. Podání jeho trampot v takzvané ich-formě, kdy stařík zpětně líčí traumatický zážitek jako důsledek vlastní hlouposti, zlovyku vytrhávat si vlasy, touhy trochu se na mladíky vytahovat, přílišné ochoty podat pomocnou ruku, a tím se opilým násilníkům vydat všanc, dovolilo autorovi vyhnout se moralizujícímu pohledu na ostudný čin napadení slabšího silnými, navíc dvěma proti jednomu. Ibuse tím docílil, že spravedlivé rozhořčení a povinnost morálního odsouzení případně čtenáři. V povídce také není žádný náznak odpovědi na případnou zvědavou otázku, zda „já“ se rovná „Ibuse Masudži“, takže spekulace,

je-li autor nositelem literárně zpracované nepříjemné zkušenosti, by zde zřejmě nebyla na místě.

Naopak v následující povídce „Květina kotacu“ je já-vypravěč-rybář autorovi velmi blízký, ovšem potvrdit domněnku, že vylíčené zážitky jsou autentickým popisem Ibuseho osobní zkušenosti, je úkol pro spisovatelovy životopisce, nikoli pro čtenáře, a dokonce ani ne pro literárního kritika zaměřeného na literární text a jeho poselství. Vypravěč „já“ v této povídce není nijak sebestředný, navíc zde autor uplatnil něco jako vypravěčskou štafetu. „Já“ zpočátku vypráví o setkání se svérázným venkovánem, který pak zastává roli průvodce a instruktora udivujícího mnoha dovednostmi, nejen rybářskými, a také dokonalou znalostí řeky, pstruhů, hadů nebo vos. Rybářovi z města ukáže „květinu kotacu“, podobnou hvozdíčku, kterou však „já“ po návratu do Tokia v botanických slovnících nenajde. Tento „děda Hadraba“ přebírá dočasně roli vypravěče, když barvitě líčí příběh „užovky v nesnázích“. „Květina kotacu“ je povídka, v níž hraje hlavní roli příroda v jedné konkrétní japonské lokalitě, jejíž zvláštnosti zprostředkuje Ibuse čtenáři v souběhu prožitků dvou lidských typů, městského intelektuála, který přírodu, místní obyvatele i jejich řeč miluje a poznává, a venkovského znalce, jenž v přírodě trvale žije, dobře jí rozumí a umí ji užívat.

„Zloději wasabi“ je příběh smyšlený, možná odposlechnutý a převyprávěný, Ibuse-vypravěč je za ním skrytý. Je to detektivka z venkovského prostředí, kde se „vášnivý starý rybář jménem Kóhei“ kvůli náhodě nechtěně dostává na stopu pachatelů velkého vandalství a krádeže. Ve chvíli, kdy se mu naskytne příležitost vystopovat zloděje vzácné užitkové rostliny, se Kóhei zachová jako zodpovědný člen své obce, v níž všichni – majitel poničené plantáže i lidé na ní pracující – jsou zajedno v tom, že zloděje je třeba chytit a potrestat. Čtenář spoluprožívá s Kóheiem vzrušení a dobrodružství při postupném nalézání stop, důkazů a nakonec, díky Kóheiovu bystrému úsudku a duchapřítomnosti, i při dopadení dvou zlodějů. Pro českého čtenáře, který *wasabi* zná jako

hotový výrobek, bude zajímavé dozvědět se podrobnosti o této kořenové zelenině a potravinářské surovině i o jejím vzhledu a pěstování. Ibuse o tom píše s příznačnou pečlivostí, včetně toho, jak se „wasabi od nepaměti sází“.

Závěrečná povídka „Vodnická rebelie“ upoutá již první větou, kterou nám svrchovaný vypravěč sděluje, že vodník „je tvor zrozený z tajemných hlubin nočního nebe“. V takovém případě je japonský *kappa* na Zemi mimozemšťanem. O tom, jak se na japonské ostrovy dostal, však pověsti i pohádky mlčí. Byl snad z nějakého vesmírného království vyslán, aby na zemi plnil záškodnické úkoly? Nebo byl vystěhován za trest podobně jako Kagujahime – princezna Zářící paprsek – ze starého příběhu o sběrači bambusu? Zatímco princeznin příběh měl šťastný konec, bylo jí odpuštěno a vrátila se do krásného nebeského paláce, vodníci zůstali, aby zlobili a škodili, to druhé zejména když dostali znamení z nebe třeba prostřednictvím komety. Není ovšem jasné, kolik chytráctví, zloby i svého vodnického citu si přinesli z „tajemných hlubin nebe“ a kolik se jim dostalo pod kůži během soužití s lidmi. Z mnoha vodnických příběhů rozšířených mezi lidmi po celém Japonsku zvolil Ibuse převyprávění pověsti tradované v jeho rodném kraji, bývalém panství Fukujama. Příběh velkého vodnického řádění se odehrává v historických kulisách v druhé polovině 18. století. Tváří v tvář protrženým hrázím a ničivým záplavám převládne pověřčivost, strach a nevědomost nad selským rozumem, který však neztratí vrchní dozorce nad vyšetřením vodnické rebelie, urozený pan Sano Gonnosuke. Za portrétem střízlivě a věcně uvažujícího a smířlivě jednajícího člověka jako by prosvítala tvář autora, který se svými postavami prožil téměř celé 20. století.

Z mnoha způsobů, jakými spisovatel Ibuse Masudži ztvárnil rozmanitou literární látku, lze v antologii *Řeka vypráví* rozlišit fabulaci, jež se částečně opírá o historická fakta („Vodnická rebelie“), a na jejím protipólu čistě autobiografickou črtu vycházející z vlastní zkušenosti a konkrétního zážitku („Rybářské

zápisky“). Mezi těmito dvěma póly se odvíjejí příběhy, v nichž se v hlavních rolích střídají „já“, rybáři, venkované, ryby, plazi a další tvorové s rostlinami a přírodními živly pokaždé s jinými důrazy – poetická řeka v krásné krajině se stává „řekou“ nešťastných lidských událostí („Řeka“), šedivé vlasy splétané do vlasců přivodí starému rybáři-vypravěči neštěstí v podobě nedůstojné rvačky („Bílé vlasy“), užovka bojující o přežití nám dává zapomenout na prvního i druhého vypravěče v povídce impresionisticky nazvané „Květina kotacu“ a odhalení zloději *wasabi* usvědčují autora, že ani detektivní zápletka mu není cizí.

Dávný anonymní japonský básník přirovnávající hladinu řeky k brokátu poté, co ji na podzim pokryly barevné listy opadávajících javorů, byl z mnohých, kteří zakládali tradici japonského zahledění, vpíjení se pohledem do krajiny, vidění drobných detailů, proměn a projevů života v ní. Také Ibuse, spisovatel a malíř, byl nositelem této tradice. Patřil ke generaci klasicky vzdělaných autorů, skládal čínské básně a stoicky čelil těžkostem, které se v životě nevyhnou nikomu. Jako proměnlivá řeka, jednou zahřívána sluncem, jindy bičovaná deštěm, plynul i Ibuseho dlouhý život. Antonín Líman překládá povídky svého přítele s mužnou něhou, s jakou zajisté byly i psány.

Zdenka Švarcová

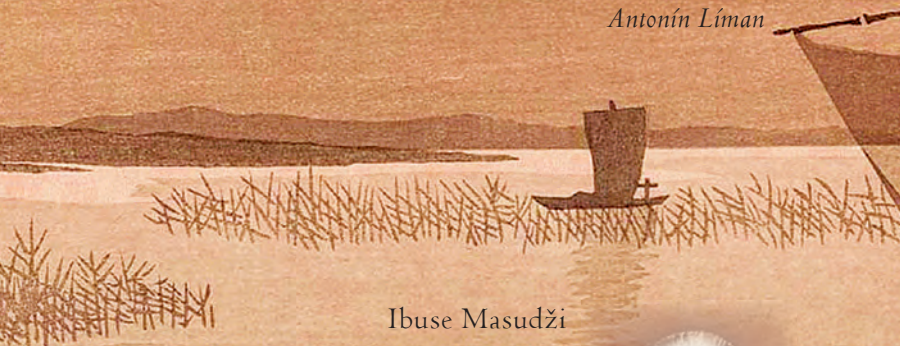
Poznámka k výběru ilustrací

Ilustrace knihy pocházejí od dvou japonských malířů. Na obálce je užit motiv z panoramatického barevného dřevorezu Ohary Kosona (1877–1945) *Rybářské loďky*, vydaného v Tokiu kolem roku 1920. Vnitřní černobílé ilustrace od ósackého malíře a Hokusaiova žáka Jašimy Gakuteie (1786–1868) pocházejí z alba na čínské motivy *Ichiró gafu*, vydaného v Ósace roku 1823. (Oba exempláře byly zapůjčeny ze soukromé sbírky.)

Helena Honcoopová

„Ibuseho rybářské povídky patří k tomu nejlepšímu, co kdy napsal. Jeho *Bílými vlasy* jsem svou překladatelskou práci na autorových textech započal, touto sbírkou ji chci završit. Ibuseho přítel, spisovatel Kaikó Takeši, mi kdysi v souvislosti s *Bílými vlasy* řekl, že mám dobrý vkus, a dodal, že tato povídka patří k vrcholným Ibuseho dílům.“

Antonín Líman

Ibuse Masudži

(15. 2. 1898 – 10. 7. 1993)

patří svým dílem k nejvýznamnějším japonským prozaikům 20. století. Nositel Naokiho ceny za novelu *Příběh trosečníka Johna Mandžiróa* (1937) proslul jako autor lehce úsměvných i hořkosladkých příběhů obyčejných lidí, jako

bystrý pozorovatel drobných, leč nevšedních osudů i jako velký milovník přírody, řek a rybaření. Českému čtenáři Ibuseho osobnost nejvíce přiblížil Antonín Líman v knize *Paměť století: Ibuse Masudži* (2004).

www.dharmagaia.cz

Knížky pro přemýšlivé lidi